

SLOVENSKI SOKOL.

GLASILO SLOVENSKE SOKOLSKE ZVEZE.

Štev. 6. in 7.

V Ljubljani, 25. junija 1907.

Leto IV.

V Meko . . .

Dolga karavana brede počasnih, trudnih korakov žareči pesek Arabske puščave. Solnce pripeka, da zevata človek in žival. Vse usiha. Neznosna žeja. Utrujenost lega na ude, tlači njih prožnost. Le sempatja se zganejo stisnjene obrvi, se zjasni mrkli pogled, željno zroč v nedogledne daljave proti vzhodu . . . Vse življenje je pravoverniku polnila srce le ena želja: priti na grob Prorokov. Molitev na tem svetišču naj ga utrdi v edino pravi veri, naj mu po smrti odpre pot v raj. Ne straši ga velika oddaljenost od doma, ne plašijo ga težave na potu, stanovitno prenaša vročino, žejo, lakoto — le ena misel mu prevzemlje dušo: videti kraj, kjer počivajo ostanki trupla Mohamedovega. To je cilj njegovemu življenju, vse drugo prazen nič . . .

Praga je slovanskemu Sokolstvu — Meka. Tja romajo pravoverniki čiste ideje sokolske. Spoznati hočejo kraj, kjer je dr. Miroslav Tyrš pričel oznanjevati novi evangelijski, novo vero napredka, novi nauk telesne sile, moči duha in npravne duše. Vlival je v žile češko-slovanskega naroda novo življenje, ki naj mu da svežih notranjih moči ter ga pripravi za neizprosni boj proti nenasitnemu tujcu. Telesno moč si lahko pridobiš, ali ni vse enako, kateri službi posvetiš to svojo telesno

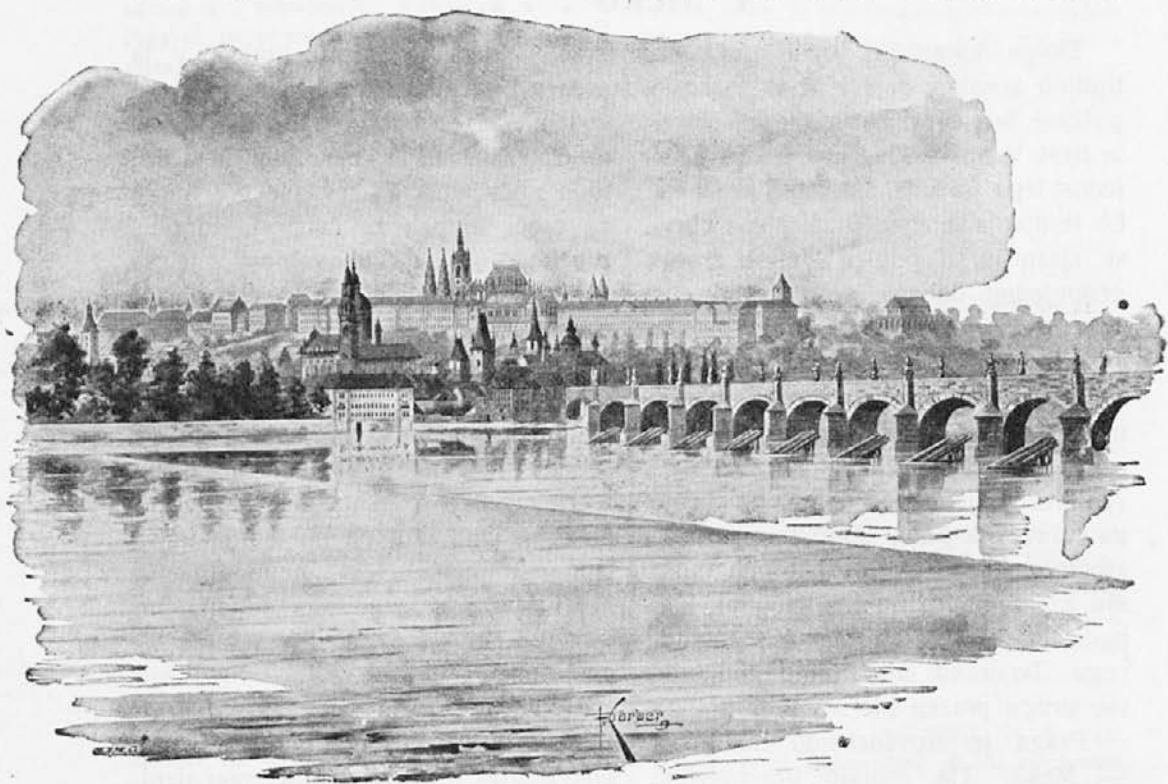
moč. Moreš jo kazati ljudem v ta namen, da se ji čudijo ter to svoje čudenje plačajo z gotovim denarjem; moreš zabavati ž njo ljudi in sebe; toda ni to nauk Tyršev. Ne gre toliko za moč, ampak za čvrstost, zdravje, prožnost in ključovalnost telesa tvojega do pozne tvoje starosti. V službi narodovi je vsak poedinec, domovini posvetiti je dolžan telo in duha svojega. Duh je prvi, bistri razum, ki suka dandanes orožje v boju za obstanek ali neobstanek kakor posameznika, tako splošnosti in naroda še posebej. Duh tvoj pa bo tem bistrejši, tem vztrajnejši, tem neupogljivejši, hkratu pa preudarnejši in silnejši čim sposobnejše pripraviš telo za prebivanje takega duha.

Učenci Tyrševi so zanesli nauk svojega mojstra med narod. Bil je svetel žarek v temi. Ljudje, prej slepi, so izpregledali, kakor mrena se jim je snelo z oči; začudeni so poslušali ta nauk tako preprost, tako jasen, pa vendar tako velikega pomena in s tako visokim ciljem. Solze radosti so jim polnile oči, srce jim je kipelo navdušenja, čutiti so se pričeli otroke svoje domovine, sinove svojega naroda, in šli so na delo . . .

Samo leto pozneje nego v Pragi se je ustanovilo prvo sokolsko društvo

na Slovenskem, „Južni Sokol v Ljubljani“. A prišlo je k nam doli več navdušenja, več solz radosti, več trenutnega vzhičenja — nego pa sokolskega dela. Ne, da bi ne bili hoteli delati, ampak niso razumeli stvari, niso začuli pravih nauk Tyrševih. Brzovjavka s prvega občnega zbora „Južnega Sokola“ dne 1. oktobra 1863. l.: „Južni Sokol ayant se constituer ce soir fait

oči vprte proti severu, odkoder nam je bila zasijala prva luč, to Sokolstvo roma v Prago, v svojo Meko. Nismo kakor fanatični pravoverniki, da bi prisegali na dogme. Sokolska misel je sama po sebi napredek, misel, ki poraja vedno nove misli, misli, ki nastajajo somerno z napredkom naroda na gospodarskem, kulturnem in socialnem polju. Zato gremo v Prago, da se

Kameniti most. Hradčany.

saluer cordialement son frère severni Sokol — slava le Comité“ in druga brzovjavka v francoskem jeziku ob Fügnerjevi smrti osvetlujeta jasno tedanje pojmovanje sokolske misli na Slovenskem. Mnogo, mnogo let kasneje smo pričeli tudi delati v duhu Tyrševem po vzorcu češkega Sokolstva.

Danes imamo že nekaj svojega Sokolstva in to Sokolstvo ima svoje

ob izviru napijemo čvrste, kristalno-čiste studenčnice, da se tem bliže spoznavamo in se učimo one vzorne discipline, one neumorne vztrajnosti, onega kipečega življenja, ki živi v češkem Sokolstvu in ki nam predstavlja češko Sokolstvo kot vzor. — Pa zahvalo, toplo zahvalo jim moramo prinesiti v imenu vsega naroda slovenskega, ne samo, ker nas je

češko Sokolstvo v tako častnem številu obiskalo na obeh slovenskih veselekolskih zletih, ampak zahvalo, da je narod češki tako radodarnega srca da-

roval narodu slovenskemu izmed bogatih zakladov svojih najdragocenejšega — idejo sokolsko!

Dr. Ravnihar.

FRANJO KRAŠOVEC:

V Prago!

Krasna in veličastna, polna bajnolepih palač, zgodovinskih samostanov in bujnih vrtov se razgrinja „matička Praha“ po obeh bregih široke Vltave, ogledujoč se v nje zrcalu kakor ponosna krasotica, v svesti si svoje mičnosti in neminljive slave. In visoko nad mestom, za nepreglednimi zgradbami malostranskimi, polnimi mansard, balkonov in vitkih stolpičev, pisanih v vseh tonih nepojmljive in z besedami nepopisne skale barv — v modrikastih soparjah

Še dalje za periferijami razsežnega mesta, v rožasto prozarnem ozračju južnega horizonta se mehko rišejo prelestne, kakor napol prosvitne silhete veličastnega, doli k srebru Vltave se klanjajočega Vyšehrada. Dalje na vzhodu pa temni vrh — zgodovinski Žižkov. In še dalje po okolici gore, zatopljene v zlato-žolte tone semkaj vprtega solnca. Od njih višnjevo odseva v daljavi na levo pepelnastomodro Ládvi, na desno pa rumenkastorjave

Hradčany.

zapadnega obzorja se vzdigajo kot v čaroben zavoj vtkana zardela silhueta veličastni Hradčany, najponosnejša akropola srednjega veka, obzarena z glorio slavne minolosti in velike historije, ki jima je bila priča! A pod mogočnim tem gradom, ki mu po legi ni tekmeča — v morju hiš — ki med njimi kakor zelene oaze iz motne sivote in kolosov zidanih mas mehko in toplo svetlijo k nam krepki zeleni toni razsežnih parkov in vrtov, se vzpenjajo ozki in mični stolpiči nešteti božjih hramov. Stotine stolpov, ozkih in vitkih, se vzpenja proti nebu kakor kopje srednjeveških polkov, gledajoč ošabno doli na stotine stavb, razprostirajočih se okrog in okrog!

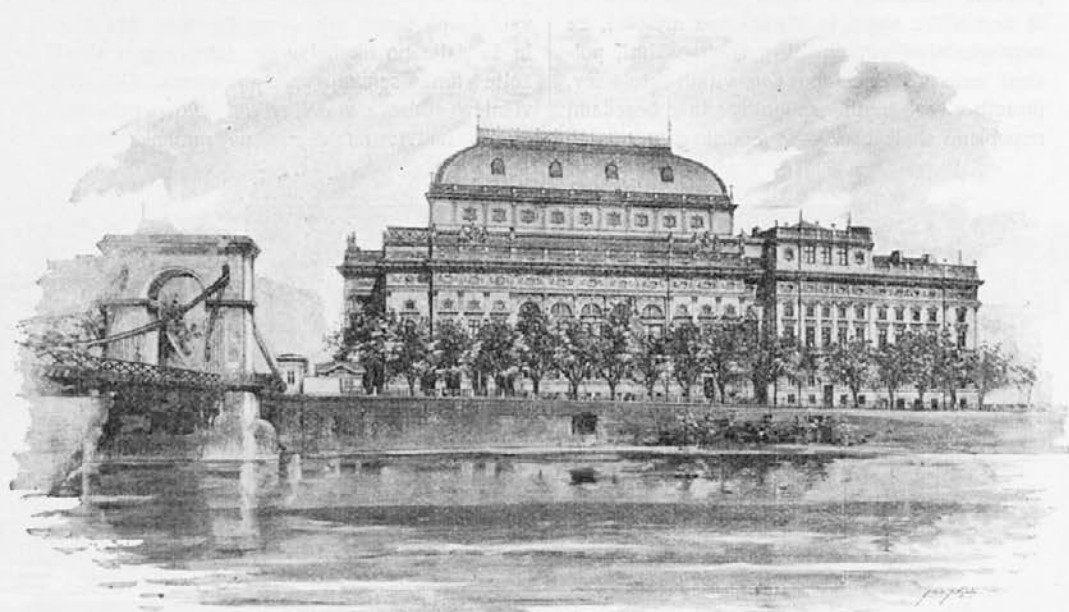
skale branice, borove šume modranske, visoki vrhovi pri Zbraslavi in Závisti in dalje in dalje temni lesi povitavski. In nad vsem, popolnoma pri nas v ospredju temnozeleni hrbet Petřina z ozobljenim Karlovim „gladovim zidom“, nagibajočim se dalje k češkemu Sionu in k stolpom staroslavnega samostana Strachovskega, obkoljenega okroginokrog s temnozelenim okvirjem malostranskih vrtov. Vse to je slika neizrečene krasote, bajnolepe pravljice, ki nam jo je spel sam srednji vek — ta prelestni sen češke duše — najkrasnejše izmed slovanskih mest — zlata Praga!

Zato je tudi zatrepetalo srce Svatopluku Čechu, ko je zapel:

„Praha! To jméno samo zpěv,
ten pouhy zvuk úhvatně do
strun české duše sahá
a srdce razechvívá“.

Ni torej čuda, da že od davnih
davnin najslavnejši pisatelji evropski štejejo
krasno stostolpo matičko Prago k najkras-
nejšim mestom evropskim. Zgodovina
davno minolih vekov nam je ohranila proroške
besede češke knjeginje Libuše: „Vidim mesto
veliko, katerega slava se nebes dotika“. Po
njej tudi slavni Aeneas Silvius po pravici imenuje
Prago „kraljico mest“. Istotako navdušeno jo
povzdigujejo tudi pesniki in pisatelji novodobni.

ki z navdušenimi besedami ocenjuje nje pomen,
zgodovinski in arhitektoniški, s katerim po
njegovem mnenju nadkriljuje tudi Norimberk,
toliko slavljeno po vsem svetu zaradi svojih
starožitnosti, ter pravi: „Praga je mesto deloma
srednjeveško, krasno, vrlo razsežno, posejano
z ogromnimi stavbami, položeno na obeh bregih
mogočne reke in kronano z akropolo, ki si je
ohranila zgled gotične stavbe, opasana s pasom
grajskih zidov. Vzlic svojemu arhitektoniškem
bogastvu utruja Norimberk s preveliko raz-
ličnostjo svojih detajlov; stavba, ena na drugi,
neznačilna, vodeča na malo prostrane ulice ali
trge ne dovoljuje očesu nikjer počitka. Zdi

Narodni divadlo (gledišče).

Na veke nepozabne ostanejo besede velikega
genija naroda nemškega, Goetheja, ki je nazval
Prago: „Der Mauerkrone der Erde kostbarster
Stein“. Tudi glasoviti potopisec Humboldt ime-
nuje Prago „veličastno položeno ob bregovih
Vitave in razprostrto na sedmerih gričih kakor
Rim, bogato historičnih znamenitosti“ — ter
jo postavlja na četrto mesto najkrasnejših
evropskih mest; in znameniti geograf francoski
Elisée Reclus jo imenuje vobče eno najkras-
nejših mest vsega sveta. Ali Praga je bila še
krasnejša, Praga poprejšnja, kakor jo je videl
v letih petdesetih najslavnejši gotik minolega
stoletja, slavni arhitekt francoski Viollet le Duc,

se celo, kakor da so hoteli v tem mestu na
enem kraju zbrati vse, kar je ustvaril srednji
vek.“

Še z večjim navdušenjem piše o Pragi
znani francoski estetik in kritik, Ritter. Spo-
minja se ljubavi Violleta le Duca do Prage in
pravi: Ko je Violet le Duc spoznal Prago, je
bilo to mesto tako znamenito, da bi bil vsak
kamen zaslužil posebnega popisa. Ako bi se ne
bil Anglež Ruskin tako zelo zanimal za Flo-
rencijo, Benetke in Amiens, bi bil mogel tudi
napisati tri zvezke z napisom „Praški kameni“. Na vsem površju zemlje ni bila odprta kras-
nejša knjiga historije in arhitekture. Druga

mesta so krasna, ali krasnejša nikdar. Istotako je za Prago zavzet kipar Rodin, ki jo je izborno nazval „Rim severa“. Iskreni prijatelj češkega naroda, grof dr. Lütow, označuje v svojem znamenitem spisu („Stoory of Prague“) Prago s kratkimi, ali lapidarnimi besedami: „Kdor je vrgel v Pragi z okna kamen, ta je vrgel tudi kos zgodovine“.

Ne samo po svoji krasoti, ampak po svoji kulturni minolosti je slavna Praga znana, svoje dobe najslavnejše in največje mesto srednje Evrope, za Karla IV. sedež prve srednje-evropske univerze in prvega botaničnega vrta in za Rudolfa II. mesto najzbranejših umetniških zbirk, slavna po lesku svojega dvora in užitkih, ki jih je nudila sredini in severu Evrope. Tu je bil v češkem jeziku izdan prvi časopis.

pravila drugo, lepšo usodo! Še ob začetku šestdesetih let ni nihče niti v kraljevini Češki, tem manj pa v avstrijski državi pričakoval današnjega razcvita Prage! Kar pa se je najognjevitajšim češkim navdušencem zdelo le kakor sanje, ni ušlo bistrogledemu opazovalcu tujine! To je zopet slavni Viollet de Duc, ki je v letih petdesetih — torej v dobi največje persekucije češkega naroda, v absolutistični eri Bachovi — že slutil bodočo usodo Prage in videl v njej mesto velikega, razcvitajočega se naroda: „Ali Praga je vendar le prestolnica, ki se v njej občuti sila in moč velikega naroda!“

In proroške te besede so se v resnici izpolnile. Praga je vstala in iznova vzcvita. Z lastno silo, brez tuje pomoči, takorekoč kljubujoča vsem; ob delu najboljših svojih sinov

Muzej češ. kraljestva na Vaclavskem trgu.

In vendar je v mnogem oziru Prago zadela usoda tistih mest, ki žive ob slavi lepših svojih, davno minolih dob. Praga je prestala biti sedež svojih kraljev in nežna skrb avstrijskih vlad. Iz njenih zidov je že davno izginilo vse oživljajoče gibanje in življenje prestolnega mesta in s tem tudi pritek tujih gostov. Uničevana z močvirjem obrekovanja, ubijana gospodarsko in finančno, se nam je Praga zdela, kakor bi bila deležna usode slavnih sicer, ali že davno opuščenih, umirajočih mest evropskih: Ravene, Ogleja, Brüggeja, Genta, Avignona in Benetk. Ali vzlic temu nista notranja sila in moč cvetočega naroda, ponosnega na slavno svojo minolost, častiželjnega in samozavestnega, dala Pragi pasti na to stopnjo! Previdnost sama ji je pri-

se je razvila kakov roža iz Jeriha, razvila se v čaroben cvet v vsej nekdanji krasoti in veličastnosti! Postala ni samo glavno mesto vseh dežel krone sv. Vaclava, marveč tudi prosvetno središče cvetočega in po najvišji prosveti hrepenečega češkega naroda in ognjišče lepih umetnosti. Doba ni daleč, ko s podvojeno delavnostjo, disciplino in trudoljubivostjo, z razvojem umetnosti, brez nasilja in brez prevratov, z orožjem duha — češki narod pridobi kraljevi Pragi zopet isti pomen in sijaj, o katerem so sanjale cele generacije minolih dveh stoletij.

Izprehodi po Pragi.

Najboljše izhodišče za ogled praških zanimivosti je Prašna brana, v koje bližini

se nahajajo skoro vsi največji praški hoteli. Prašna brana (smodniški stolp) je eden največjih monumentov vladislavske gotike, postavljena je bila l. 1485. Posebno zanimive so sohe čeških kraljev, ki stoje na tej stavbi. Nasproti Prašni brani se vzdiguje empirsko pročelje zgradbe finančnega ravnateljstva, poprej samostana hibernskih menihov. Odtod

lavské náměstí (trg), ki je največji boulevard kraljeve Prage. Vaclavski trg je nad 800 metrov dolg. Sredi njega postavijo prihodnje leto spomenik kralju Vaclavu.

Kmalu dospemo na Ferdinandovo třído (ulico), na njenem koncu stoji Narodni divadlo, najkrasnejši spomenik požrtvovalnosti češkega naroda. V italijanski renesanci po-

Kostel (cerkev) sv. Vita.

stopamo po najkrasnejši praški ulici, zvani Příklad (jarki), kjer se nahajajo največje trgovine z dragocenostmi in skoraj vse večje banke in denarni zavodi. Na levi strani uzremo veličastno zgradbo „Živnostenske banke“, dalje je Zemská banka kraljevine Češke s prekrasno notranjščino. Kmalu nato pridemo na Vac-

stavljen zgradba je bila po požaru l. 1868. iznova postavljena l. 1881. Skupni stroški za stavbo so znašali 6 milijonov kron.

Pred Narodnim divadlom se razpenja Františkův most, ki je 350 m dolg in 16 m širok ter je bil postavljen l. 1901. Stroški so znašali 4 milijone kron.

Dalje stopamo po Františkovem nabrežju. Odtod imamo prekrasen pogled na Hradčane s katedralo sv. Vida, s strachovskim samostanom, v ospredju, pa na Karlov most. To je panorama, ki ji ni podobne v celi Evropi. V desno na nabrežju je gotični spomenik cesarja Frančiška.

Pridemo h Kraljevim toplicam (Královy lázně) in dalje na Křizovnické náměstí. Tu na levo se vzdiguje staromestni mostni

na Mariánské náměstí, kjer stoji palača Clam-Gallasova, in odtod po tiru električne železnice na Staroměstské náměstí pred radnici (magistrat). Tukaj je središče kraljeve Prage z znamenito uro „orloj“ in z zgodovinskimi sobanami. Vselej, kadar ura bije, se prikaže 12 apostolov. Sredi tega trga, na onem prostoru, kjer stoji Marijin steber, je bilo dne 21. julija 1621. l. obglavljenih 28 čeških plemičev, narodu do poslednjega diha vdanih.

Staromestni mostni stolp.

stolp (věž), ki tvori vhod na Karlov most, in pred njim na desno spomenik Karla IV., cerkev križovnikov in nasproti cerkev sv. Salvatorja, h kateri spada obsežna zgradba Klementinum, to je češka univerza.

Pod Křižovniško ulico zadaj uzremo renesančno stavbo Rudolfinum, češki glasbeni konservatorij, kjer so študirali vsi veliki češki glasbeniki. Skozi vseučiliščna dvorišča dospemo

Na severnem delu trga je prostor, kjer bo stal spomenik kostniškega mučenika Jana Husa, kateremu je temeljni kamen že položen. Ta trg je obrobljen s starodavnimi stavbami. Za magistratom se vzpenja mogočna stavba s kupolo in z dvema stolpoma: pravoslavna cerkev sv. Mikulaša (Nikolaja), ki je versko središče pravoslavnih Čehov. Nasproti magistrata kipe proti nebu vitki stolpiči Tinske cerkve,

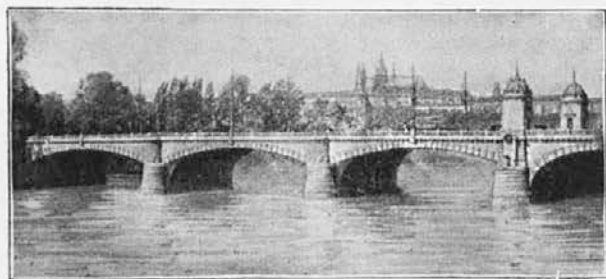
katere prednji del je zastavljen s starimi hišami.

Mimo cerkve sv. Mikulaša pridemo v moderno Mikulaško tŕido (ulico), zgrajeno na razvalinah praškega „ghetta“, katerega ostaline si ogledamo. Na levi strani vidimo novo palačo praškega trgovskega društva „Merkurja“, židovsko sinagogo in zgodovinski židovski rotovž. Dalje vidimo na nabrežju novi most in ob vltavskem nabrežju pridemo k Eliščinemu mostu, nad katerim se vzdiga sveža Letná z vzpenjačo in restavracijo. Pri mostu je krasna stavba Eliščiných lázní (toplic).

Vstopimo v Eliščino ulico in pridemo na Josefské náměstí. Na levo nova Josefska kasarna, samostan kapucinov s cerkvijo sv. Jožefa, na desno palača trgovske in obrtne zbornice in druge

desno imamo mestni park s prekrasnim ribnjakom, na levo pa velikanski novi centralni Franc Jožefov kolodvor. Dalje vidimo na levi strani nemško gledališče in kmalu dospemo na Vaclavské náměstí k muzeju češkega kraljstva.

Odtod skozi Čelakovskega park (sady) in Palackega ulico na Vinograde. Na Purkynovém náměstí je cerkev sv. Ljudmile, za cerkvijo Narodni dom in na desno na trgu radnice (magistrat). Na levo uzremo novo vinogradsko divadlo (gledišče). S Purkynovega trga gremo v Vávrovo ulico in preko Tylovega trga pridemo v Sokolsko ulico ter po njej navzgor dospemo k češki otroški bolnici — impozantna moderna stavba — in dalje k zgodovinski cerkvi na Karlově. Nazaj po ulici okolo Karlova in okolo nalezince (najdenšćnice) na desno

Novi most.

velike moderne stavbe. V bližini Prašne brane gradijo sedaj reprezentacijski dom praške občine.

Tu krene električna železnica na Poříč ter se prepeljemo k Poříčskemu parku. Na levi strani je Severozapadni kolodvor, v parku na desno pa muzej mesta Prage, za njim gledališče Varieté. Pred nami vodi glavna ulica mesta Karlina, ki jo prepenja visok viadukt državnih železnic. Stopajoč pod viaduktom, pridemo po Kraljevi ulici na Jungmanovo náměstí v Karlínu, kjer stoji bazilika sv. Cirila in Metoda. Za cerkvijo sta magistrat in župnišče. Nadžupnik cerkve sv. Cirila in Metoda je velik prijatelj Slovencev in govori dobro naš jezik.

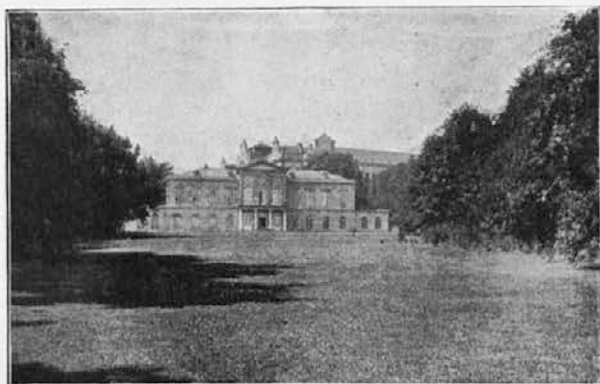
Gremo v Žižkovo tŕido pod Žižkov vrch ter pridemo v predmestje Žižkov na Husovo tŕido. Okolo delavnic državnih železnic pridemo k ravnateljstvu drž. železnic ter odtod v Sadovo ulico. Na

in porodnišćnice (na levo) pridemo k prekrasni vili „Ameriki“. Dalje vidimo mogočno zgradbo češke medicinske fakultete (na desno). Odtod krenemo na levo in pridemo v Kateřínsko ulico, kjer je blaznica (blazinec). Dalje imamo v tej ulici velike stavbe kemičnega, anatomskega in patološkega zavoda ter občno bolnico in kliniko. Po Kateřínski ulici pridemo na Karlovo náměstí, kjer so vojaška bolnica, jezuitski samostan in cerkev sv. Ignacija, emavski samostan in cerkev na Slovanech, nasproti njega cerkev sv. Jana na Skalce. Na severni strani Karlovega trga je novomestna zbornica in nova palača deželnega višjega sodišča.

Po ulici „Na Morani“ pridemo na Palackého náměstí, kjer bo stal spomenik Palackega, največjega češkega historika. S tega trga je krasen pogled na emavski samostan

na Podskali in Vyšehrad. Pridemo k mostu Palackega, kjer je pristanišče za parobrode, in čez most v Smichovski okraj, kjer je največ tovaren. Skozi Palackega ulico pridemo v Kinskega ulico k baziliki sv. Václava. Mimo smichovskega gledišča (u Libuše) dospemo na Kinskega vrt (zahrada), ki je na glasu kot eden najkrasnejših parkov cele Evrope. Ob vhodu v park se nahaja Manesův paviljon, kjer se prirejajo razstave čeških umet. slikarjev. V parku samem se nahaja češkoslovenski narodopisni muzej, ki si ga naj nihče ne pozabi ogledati. Po Újezdu, mimo újezdskih kasaren pridemo na Malostranské náměstí, kjer se nahajajo spomenik Radeckega, saborska cerkev sv. Mikulaša, namestništvo in dr. Mala stran je aristokratski del Prage.

k Belvederju. Naj si ga vsak Sokol ogleda. To je bil letni gradič jagelonske kraljice Ane; sedaj je v njem češka narodna galerija. Iz loggie je prekrasen razgled na vso Prago. Skozi Chotkov park pridemo h Klarovemu zavodu za slepce, odtod skozi Valdštejnsko ulico k Valdštejnovi palači, ki je pač vredna, da si jo ogledamo. Skozi Tomaško ulico pa pridemo zopet na Malostranské náměstí, krenemo na levo v Mostecko ulico in dospemo na zgodovinski Karlov most. S Karlovega mosta se nam nudi nepozaben pogled na matičko Prago, naj se obrnemo kamorkoli. Posebno krasen je pogled na cel gozd stolpov in kupol starega mesta in nazaj na strehe malostranskih palač s slikovitim Strachovom in veličastnimi Hradčani v ozadju.

Narodopisni muzej.

Z Malostranskega trga vodi strma Nerudova ulica mimo palač grofa Thuna in grofa Morzina na kraljeve Hradčane. Na koncu ulice je hiša, kjer je živel nestor čeških pisateljev, Jan Neruda (na hiši plošča), in nad ulico na desno se vzpenja mogočna Schwarzenbergova palača.

Pred kraljevim gradom z grajskih stopnic je divoten pogled na Prago. Na trgu Hradčanskem nasproti Schwarzenbergovi palači vidimo nadškofijsko palačo in v ozadju zgodovinsko toskansko palačo. Ko smo si ogledali kraljevi grad, katedralo sv. Vida ter cerkev sv. Jurja, ne pozabimo si ogledati Daliborke. Odtod gremo po Prašnem mostu preko Jelenich přikopů in okolo královské zahrady (na desno) krenemo k novi kadetskí šoli in kmalu nato pridemo

Zgodovinski Karlov most je eno največjih stavbnih spomenikov srednjega veka. Dolg je 500 m in 10·27 m širok; temeljni kamen mu je bil položen l. 1357. Poprej je stal tu Juditin most, ki pa se je l. 1342. zrušil. Šestnajst oblokov se boči nad Vltavo. Krasoto mosta povečuje 30 kamenitih soh, od katerih pa sta se dve l. 1890. ob septembrski povodnji v Vltavo zrušili. Med sohami sv. Trojice in sv. Norberta je vzdana mramorna plošča z medenim križem, ki označuje mesto, kjer je bil sv. Jan Nepomucký baje vržen v Vltavo. Na Mali strani blizu Vltave teče rokav vltavski in tu je posebno zanimivo videti praške Benetke.

Od Karlovega mostu moremo s tramvajem dospeti zopet k našemu izhodišču, k Prašni brani. Ves ta izprehod po Pragi opraviš en popoldan, seveda ako se voziš.

Slikoviti pogledi na Prago.

Praga nam nudi z nekoliko raznih krajev tako razkošnih pogledov, da je v tem oziru ne prekaša nobeno mesto v Evropi. Slike, ki jih vidi gledalec, ogledujoč vso Prago ali pa le posamezne njene dele, so nekaj, česar ne pozabi vse življenje. Za nas Slovane imajo pogledi na češko metropolo razen očesnega užitka tudi naroden in moralen pomen.

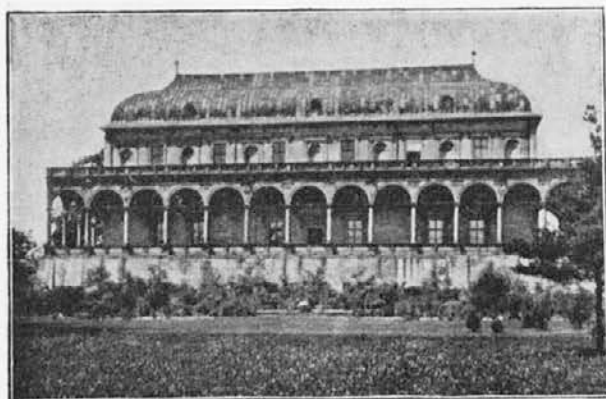
Stopimo za krasnega dne na teme Petřina! Praga, stostolpa Praga leži pred nami v vsej krasoti in mogočnosti, s svojimi radostmi in bolestim, z vso sedanostjo in preteklostjo. Vsi lepši občutki se nam vzbujajo v duši. Vsakdanje skrbi kakor bi ginile, dušo prevzema nekaj veličastnega. Ni se mogoče ubraniti mislim višjim, mislim, ki človeka povznajajo. Krasota, razprostrta pred nami, krasota,

ni enake! Z razgledarne vidimo vso okolico praško, celo Krkonoške gore, kadar je jasno. Razgledni stolp na Petřinu je verna imitacija Eiflovega stolpa v Parizu, samo v manjših razmerah.

Iz Kinského zahrady (vrt), zlasti od restavracije je krasan razgled na Prago, posebno na oni del okolo Karlova, na Vinograde, Smíchov in Vyšehrad.

Praga ima tudi svojo Brühlovo teraso, to je Letná. Iz vrtno restavracije letenske je razkošen pogled na novo mesto tja do Žižkovskega vrha. Zelenje otoka Novih Benetk, pitoreskne stavbe Starega mesta in Svetopetrski del zvišujejo vtisk ob monotonem grmenju vltavskih jezov.

Nič manj krasen je razgled od Hanavskega paviljona na Letné (kavarna in

Belvedere.

ustvarjena od prirode in ljudske roke, učinkuje mogočneje nego največje mojstrsko delo.

Na nekatere posebno krasne poglede hočem naše Sokole opozoriti ter jim svetujem, naj se prepričajo o veličastnem položaju kraljeve Prage.

Pogled na Hradčany s Františkovega nabrežja je krasen po dnevi in po noči, ob jasnem in meglenem vremenu. Veličastnost Hradčan je vedno enaka. Mogočna slika, ovenčana s Petřinom in Strachovom, prehaja v amfiteater hradčanski, kateremu dominira hram sv. Vida in ga zaokrožujejo beli stolpi cerkve sv. Jurja.

Pogled na Prago s Petřina (Praga III., vhod z Újezda) uživamo najlepše, ako jo motrimo pri vožnji po vzpenjači s postaje na vznožju Nebozizka. Tu vstaja Praga pred nami v vsem čaru, in ko stopimo na razgledni stolp, vidimo v resnici sliko, ki ji pod solncem

restavracija) poleg bastijona št. 13, kjer vsak dan s strelom iz topa oznanjajo astronomični poldan.

S Hradčan je posebno mičen razgled na Prago. Najlepše se o tem prepričamo s pločine ob kraljevem gradu takoj za novimi grajskimi stopnicami pri črnem stolpu (věž). Tu zremo črno staro Prago (II. mestni okraj „Mala stran“), vidimo pred seboj kakor na dlani razprostrte vrtove in palače malostranske. Proti nam se vzdiga severna stran Petřina in na desno vidimo strachovski samostan (znamen. knjižnica!)

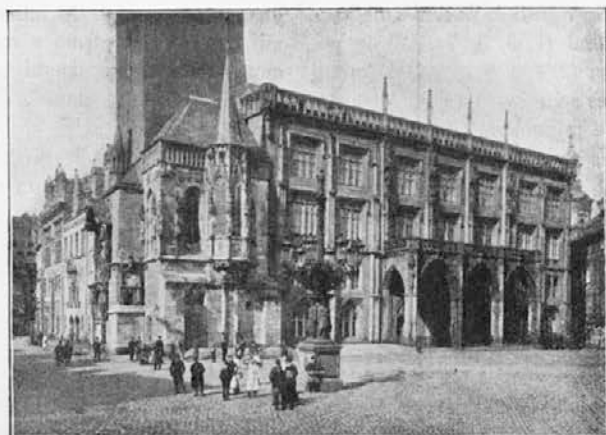
S staroslavnega Vyšehrada je istotako zanimiv razgled. Ena razgledna točka se nahaja na desno od prošnje, odkoder vidimo Prago in Hradčane, druga na visokih zgradbah za orožnico, odkoder zremo v Vltavsko dolino tja notri do Chuchel. Tu opozarjam na krasno perspektivo.

Vyšehrad je bivša češka akropola. Prvotni kraljevi grad je stal tu in ne na Hradčanih. Najzanimivejše je pokopališče višegradsko češki — Žalov. Na malem prostoru počivajo vsi največji možje češkega naroda. Tu leže „husitský kaplan“ Beneš Třebizský, Jablonský itd. Največji poznavalec češke duše, ki je prvi položil vizitnico češkega naroda v svetovno literaturo, — Jan Neruda, pesnik Hálek, ognjevit Slovan Frič, pisateljica Němcova, vsi počivajo na mestu, kjer je stala prva češka akropola. Sredi pokopališča se vzdiga „Slavín“, postavljen leta 1890. To je grobnica, namenjena večnemu počitku slavnih čeških mož. Tu počivata tudi Smetana in Rieger. V parku za cerkvijo je krasan spomenik sv. Vavla.

Pragi ne pošiljajo hoteli svojih voz na kolodvor!

V celem notranjem mestu praškem je plačevati užitnino. Zato naj nihče ne jemlje v Prago s seboj jestvin, ker bi se to vsled visokega davka ne izplačalo.

Vsak praški izvošček mora imeti v svojem vozu natančno uro. Enovprežnim vozom (drožkam) se plača od kolodvora za prvo četrt ure 1:40 K, za vsako nadaljno četrt ure 0:40 K. Dvovprežnim (fijakrom) vozom se plača za prvo četrt ure 2:20 K, za prve pol ure 3 K, za vsako nadaljno četrt ure 1 K. Pri vožnji na gornjo Malo stran, Hradčane, Holešovice, Žižkov in Vyšehrad, torej na mesta, kjer so strme ulice, se mora razen omenjene takse

Radnice (mestna hiša).

Tudi z vrha Žižkova je krasen razgled. Z glorieta vrhu hriba je videti celo Prago, posebno pa Karlin z njegovimi ravnimi ulicami.

S stolpa industrijske palače na razstavišču je lep razgled na Holešovice tja do „trojskih skal“. K tem krasnim točkam prištevamo tudi Riegróvé sady (nasadi), odkoder se posebno lepo vidijo Hradčani.

Bilo bi še marsikaj omeniti, ali prostor nam tega ne dopušča, saj bodo imeli slovenski Sokoli pri ogledovanju praških zanimivosti za razkazovalca že več let v Pragi bivajočega Slovenca.

Praktična navodila za obiskovalce Prage.

Kolodvor. Za Slovence pride v poštev samo Franca Jožefa kolodvor, na katerem bomo izstopali in vstopali. Izvoščki so na vsakem kolodvoru, ali opozoriti treba, da v

plačati še 60 h za fijaker in 40 h za drožko. Za kovčege nad 5 kg težke ima izvošček pravico, zahtevati po 40 h za komad. Vsaka započeta četrt ali polovica ure se računa za celo četrt, ozir. polovico. Da se izogneš neprijetnostim, priporoča se, določiti čas na uri voznikovi.

Nosači in postreščki nosijo s seboj svoje od magistrata potrjene tarife v petih jezikih in imamo pravico zahtevati od njih, da nam pokažejo tarifo, po kateri nam je plačati. Postrešček sme plačilo zahtevati naprej, a na našo zahtevo mora dati zavarovalno znamko, na kateri je označena številka postreščka ter datum. Ako nam naredi postrešček škodo, naznanimo to v teku 24 ur predsedniku društva postreščkov. Društvo plača do 100 kron odškodnine. (Naslov društva nam pove vsak stražnik.) Pri oddaji zabojev si dobro zapomnimo številko nosača za potrebno reklamacijo.

Kar najodločneje opozarjamo, da se kovčegi in dr. ne oddajajo neuniformiranim osebam, nedoraslim dečkom itd. Varčnost v tem oziru ni na mestu, ker za stvar, izročeno neuniformirani osebi, nam nihče ne da odškodnine, ako se izgubi.

Električne cestne železnice so last mestne občine praške ter vozijo po vsem mestu (izvemši Hradčane, ki so na precejšnji strmini) in po vseh predmestjih (Smíchov, Karlín, Vinohrady, Žižkov itd.). Na električni železnici se plača: do daljave 6 postaj 12 h, za večjo daljavo tudi v predmestja 20 h; za prtljago se ne plača. Kaditi je dovoljeno samo na sprednji in zadnji pločini ali pa v posebnem vozu, označenem „pro kuřáky“ (za kadilce).

Pri iskanju stanovanja treba opozoriti, da so vse hiše v praških ulicah označene po eni strani s lihimi (1, 3, 5, 7 . . .) in po drugi strani s sodimi (2, 4, 6, 8 . . .) števkami.

Kdor namerava v Pragi ostati dalje časa, mu je priporočati, da si poskrbi privatno stanovanje, kjer bo stanoval ugodneje in ceneje nego v hotelu. Taka stanovanja so naznanjena v dnevnikih listih ali na listkih na hišnih vratih. Izvrstno se stanuje v družtenem domu „Český hospic“ (II. Čelakov-

ského sady) in v zavodu „Fingrův Pension“ (II. Městský sad 1). Oba sta v bližini Franca Jožefa kolodvora.

Privatne hiše zapirajo po leti ob 10. uri zvečer ter se plača „domovníku“ (hišniku) za odpiranje pred polnočjo 10 h, po polnoči 20 h.

Pošta. Poštno ravnateljstvo in glavni poštni urad se nahajata v II. okraju, Jindřišská ulice 909. Razen tega so poštni uradi nastanjeni po celem mestu in jih ima Praga v predmestjih okolo 50. Brzojavke je možno oddati na vsakem poštnem uradu.

V notranjem mestu je vpeljana takozvana pnevmatična pošta. Pnevmatični dopisi (posebne tiskovine se dobe na vsaki pošti) se dajejo v posebne rdeče nabiralnike, iz katerih jih pobirajo vsakih 20 minut. Najdalje za eno uro ima adresat pismo v rokah. Dopisovati je možno od 7. ure zjutraj do 9. ure zvečer. Pnev. dopisnica stane 25 h, pnevm. zalepka pa 45 h.

Policija je v Pragi državna. Praški stražniki dajo jako radi tujcem svete in informacije. Policijsko ravnateljstvo se nahaja v II. okraju v Ferdinandovi ulici. Komisariatov je nekoliko v mestu.

Navodila za zlet.

Slovenski sokolski vlak odide iz Ljubljane (južni kolodvor) v četrtek, 27. t. m. zvečer ob 6. uri 58 minut; z državnega kolodvora ob 7. uri 04 min. Postoji v Kranju, kamor pride ob 7. uri 45 min., štiri minute in na Jesenicah, kamor dospe ob 8. uri 56 min., 43 min.¹⁾ V Selztal pride v petek zjutraj ob 5. uri 42 min., tu postoji 9 min. V Budejevice pride ob 12. uri 37 minut, postoji tu 25 min. V Pragi bomo ob 5. uri 49 min. popoldne. Za nami vozi eno uro kasneje hrvaški sokolski vlak, ki odide iz Ljubljane v četrtek ob 7. uri 58 minut zvečer ter pride v Prago v petek ob 6. uri 3 min. popoldne. Nazaj grede je smeti prekiniti vožnjo samo enkrat (samo za 24 ur). Voziti se sme le po isti progi nazaj. V Pragi na kolodvoru ne bo običajnega slavnostnega sprejema z oficijalnimi pozdravi in govori, marveč bo prvi oficijalni pozdrav in pozdravnem večeru na Žofinskem otoku. Sklenilo se je to zategadelj, ker bodo prišleci utrujeni od dolge

poti in jim bo mnogo ljubše, da pridejo čim preje v svoja stanovanja.

Legitimacija, ki je hkratu slavnostni znak, upravičuje za prosto skupno stanovanje. Z legitimacijo imaš prost vstop k vsem prireditvam, zlasti na telovadišče, in sicer na posebno tribuno za stojišča. Glej, da legitimacije ne izgubiš. Dobro jo pritrdi (prišij). Ako jo izgubiš, moraš kupiti novo. **Pritrdi jo pod napisom kraja, odkoder je tvoje društvo.**

Priporoča se, da si udeležniki vzemo s seboj brisaljko, ščetko, milo, glavnik in druge potrebne stvari. Člane v kroju opozarjamo, da si na dnu čepice prilepijo listek s svojim imenom in imenom društva; tudi posamezne dele obleke naj označijo, da ne bo zamene. (Glej „navodila za telovadbo in izprevod“.)

Sokolska obleka. Člani, ki telovadijo na zletu, kakor tudi oni, ki ne telovadijo, a so v kroju, si morajo, preden odidejo na pot, pregledati in urediti sokolsko obleko, društveno, ozi-

¹⁾ Kdaj se vlak ustavi v Celovcu, se naznani pravočasno v dnevnikih.

oziroma telovadno Načelniki morajo paziti, da je obleka pri vseh članih v redu. (Glej „navodila za telovadbo in izprevod“.)

Potujemo v civilni obleki. Šele v Pragi se preoblečemo v sokolski kroj, v katerem smeš biti do vstetega torca 2. julija. Potem se moraš zopet preobleči v civilno obleko.

Društvena obleka. Čepica: črna s črnim, 6 cm širokim robom.

Kokarda, pritrjena nad levim očesom, je trobojna z monogramom in sokolskim peresom. Pero ne sme biti daljše nego 16 cm ter bodi pritrjeno napošev v kotu 36 stopinj pod kokardo.

Surka in hlače iz sivega volnenega sukna. Prišitih gumbic in gumbov na sprednji strani surke je 13; na rokavih so 4 gumbi z gumbnicami.

Znaki. Starosta zveze nosi trobojno šerpo, načelnik zveze šerpo svetlomodre barve ter trobko; staroste, odnosno podstaroste društev imajo na desni rami trobojno zaponko; načelniki in vaditelji društev imajo na desni rami zaponke svetlomodre barve, načelniki poleg tega trobko. Praporščaki imajo na desni rami zaponko rdeče barve ter bele rokavice s širokimi manšetami.

Drugi znaki so prepovedani. Priporočamo vobče, da nakit, kakor prstane, veržice na urah, zapestnice in druge take reči pustite doma.

Telovadna obleka. Sokolska čepica, bela trikotna, rdeče obrobljena srajca brez rokavov, na sredi prsi z napisom kraja, odkoder je tvoje društvo, temnomodre trikotne hlače z belomodrim pasom, črni telovadn

Daliborka (prvotno utrdba kralj. gradu, pozneje ječa za aristokrate).

Na surki na levi strani je prišiti ozek, 7 cm dolg trak s trobojnim vrhnim robom z napisom kraja, odkoder je tvoje društvo.

Hlače navadne širjave imajo sponke za pas.

Pas črn, lakast, z okroglim monogramom iz bele kovine (pazi, da monogram ni narobe).

Srajca iz rdečega platna (barve svetlordeče) z rdečimi koščeni gumbi. Kroj kakor navadnih srajc brez nepotrebnih gub in uveznih okraskov. Svilene srajce so prepovedane! Vzemsi s seboj dve rdeči srajci.

Čevlji črni, nikakor ne rumeni ali pa lakasti.

Plašč, do kolen segajoča pelerina.

čevlji brez pet ali pa črne telovadne šlape, potem pa moraš imeti nogavice iste barve, kakor so hlače. Priporočamo, da s seboj prineseš 2—3 telovadske srajce, to velja zlasti onim, ki se udeležijo javne in tekmovalne telovadbe. Pod trikotne hlače obleci plavalne hlačice. Hlače se pod čevlji pritrdijo z gumovim pasom. Prepovedano je hlače obleči v čevlje, potegnjene morajo biti čez čevlje in pod njimi pritrjene.

Red v skupnih stanovanjih. 1) Stopivši v spalnico, se moraš hitro sleči, odložiti obleko na odkazano mesto ter leči k počitku, ne da motiš druge brate. 2) Zjutraj je treba zgodaj vstati na znamenje načelnikovo ter urediti tako, da bodo vsi na daljno zna-

menje načelnikovo pripravljene, da skupno gredo na telovadišče. 3) Čez dan ni dovoljeno bivati v poslopju, razen če si bolan. 4) Rabiti druge postelje, kakor ti je odkazana, ni dovoljeno. 5) Kajenje v spalnicah je strogo prepovedano. 6) Vobče je gledati na red in snažnost v vseh prostorih skupnega stanovanja.

O sokolskih pozdravih. 1) Četa pozdravi četo na povelje: „V desno (levo) glej!“ Po izvršenem povelju si četi zakličeta kratko „Na zdar!“ Vodnika in starosti si salutirajo. 2) Posameznik pozdravi četo vedno naprej in sicer s salutiranjem in pozdravom „Na zdar!“ Odzdravita mu samo vodnik in starosta na enak način. 3) Posameznik pozdravi posameznika s salutiranjem in pozdravom

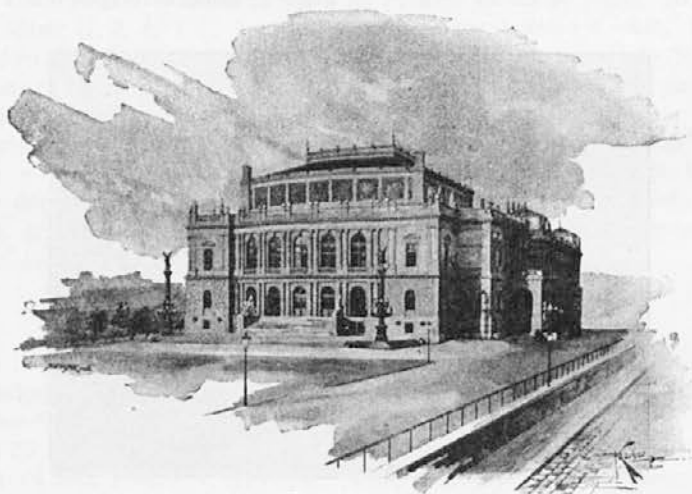
Ob 7. zvečer: Slavnostna predstava v Narod. divadlu (gledališču): 1. Slavnostna predigra, 2. proslov in živa slika, 3. opera „Libuša“ od B. Smetane.

Ob 8. zvečer: Seja sodnikov za tekme v praškem Sokolu.

Ob 9. zvečer: Slavnostni sprejem gostov v dvorani na otoku Žofinu.

Od 4. popoldne dalje: Popoldanski koncert in večerna slavnost na otokih Žofinskem in Strelskem ter na reki Vltavi. Na Vltavi „Beneška noč“, umetni ogenj, razsvetljava, razsvetljeni čolni in parniki.

V soboto 29. junija na slavnostnem telovadišču na Letni:

Rudolfinum.

„Na zdar!“ 4) Ob posebnih prilikah člani lahko na primeren način izrazijo svoje navdušenje, vendar pa morajo pri tem strogo paziti, da ne trpi red v četi. 5) Posameznikom iz čete ni dovoljeno pozdravljati mimo gredočih oseb. 6) Ako stopiš v zaprte prostore, s nemi čepico. 7) Ako se snideš z bratom, ki ga ne poznaš, predstavi se mu s svojim imenom in z imenom svojega društva.

Sporod zletnih slavnosti v Pragi.

V petek 28. junija: Prihod gostov in njih sprejem.

Ob 8. uri v jutro: Tekma za prvenstvo v Č. O. S. na telovadišču.

Ob 6. zjutraj: Splošna tekmovalna telovadba a) vrst in posameznikov v višjem oddelku, b) vrst in posameznikov v nižjem oddelku.

Ob 9. dopoldne: Skušnja ženske telovadbe s kiji.

Ob 10. dopoldne: Skušnja za skupne proste vaje.

Ob polu 11. dopoldne: Odborova seja evropskih zvez.

Ob 11. dopoldne: Počestčenje ustanoviteljev Sokolstva, dr. Miroslava Tyrša in Jindř. Fügnerja, na Olšanskem pokopališču po zastopnikih žup. Zborovanje ob polu 11. uri v telovadnici praškega Sokola.

Ob 3. popoldne na telovadišču na Letni: Narodni plesi. Izvajajo ženski sokolski odseki z Moravskega.

Ob 4. popoldne: Javna telovadba: 1. telovadba tujih gostov; 2. telovadba slovanskih gostov; 3. nastop Sokolstva in skupne proste vaje; 4. skupna ženska telovadba s kiji in plesno rajanje; 5. telovadba vzornih vrst; 6. tekma žup v skupnih vajah (I. del).

Ob 6. zvečer: Ljudska zabava na razstavišču.

Ob 9. zvečer: Beseda slovanskega kluba v hotelu „Central“ za vabljene goste.

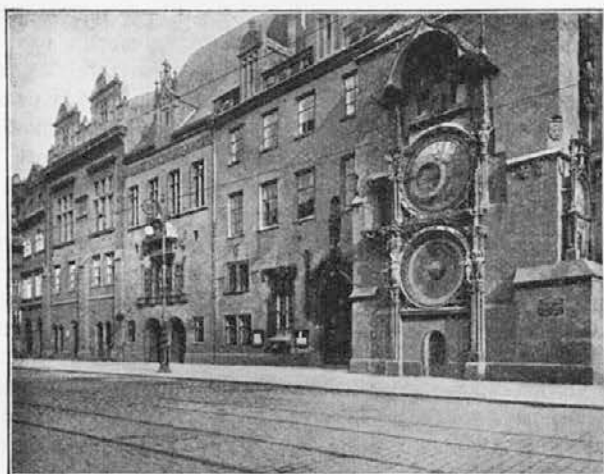
V nedeljo 30. junija na telovadišču na Letni:

po tem sporedu: 1. sokolski jezdec, 2. odbor Č. O. S., Američani, neslovanski gostje, slovanski gostje po abecednem redu, Čehi, vse župe, kot zadnji Sokol praški. Pred mestno hišo pozdravi Sokolstvo zastopstvo mesta Prage. Defilé. Občinski svet praški pogosti pozvane goste na magistratu.

Ob 3. popoldne na telovadišču: Narodni plesi.

Ob 4. popoldne: Javna telovadba: 1. telovadba vzornih vrst na orodju; 2. nastop Sokolstva in skupne proste vaje; 3. skupna ženska telovadba s kiji; 4. tekma žup v skupnih vajah (II. del).

Ob 6. zvečer: Ljudska slavnost na razstavišču.

Staroměstský orloj.

Ob 7. zjutraj: Mednarodna tekmovalna telovadba. Tekmujejo vrste 1. belgijske zveze, 2. Č. O. S., 3. francoske zveze, 4. luksemburške zveze, 5. slovenske sokolske zveze, 6. ogrske zveze.

Ob 8. dopoldne: Na Kral. Vinogradih uredba izprevoda.

Ob 9. dopoldne: Izprevod s Kral. Vinogradov (Palackého třída, Václavské náměstí, Příkop, Eliščina třída, Dlouhá třída, Staroměstské náměstí). Udeležiti izprevoda se smejo samo člani v kroju, ti pa se morajo udeležiti izprevoda. Brez legitimacije ti ni pripuščeno k izprevodu. Izprevod gre

Ob 9. zvečer: Beseda čeških žen na čast gostom na Žofinu (za vabljene goste.)

V ponedeljek 1. julija: Ob 8. zjutraj na telovadišču: 1. tekmovalna telovadba; 2. skušnja sokolskih jezdecov.

Ob 11. popoldne: Tekma v plavanju na Vltavi.

Ob 4. popoldne: 1. telovadba sokolskih jezdecov; 2. šahovni turnir; 3. naznanilo o izidu tekmovalnih telovadb.

Ob 6. zvečer: Ljudska zabava na razstavišču.

V torek 2. julija: Ogledovanje mesta. Izlet na Turnovsko.

Slavnostna pisarna ki služi za vse informacije, se nahaja v Pragi, Ferdinandova tñida, Palac Louvre.

Člani slavnostnega odbora nosijo rdeče-belo-modre paske na levi roki, člani stanovanjskega odseka rdeče, odsek za sprejem modro-bele, veseličnega odseka rdeče-bele, tehniškega odseka modre

finančnega odseka bele, gospodarskega odseka in reditelji zelene, zdravstvenega odseka bele z rdečim križem, tajniškega vijoličaste paske.

Časnikarji imajo bele pasove s črko N.

Člani odbora Č. O. S. imajo belo kokardo, reprezentančni modro.

Navodila za telovadbo in izprevod.

Ker so ta navodila za to, da se članstvo ž njimi seznaniti in po njih ravna, in ker je dalje znano, da taka navodila malo Sokolov bere, je dolžnost načelnika vsakega društva, da ta nedostatek s svojo pridnostjo popravi. Vsak načelnik naj torej skliče vse članstvo (tudi podporne člane, event. telovadke), ki hočejo na zlet, k sestanku, na katerem jim naj prebere navodila in temeljito razloži.

Ta sestanek porabi tudi v ta namen, da pregledaš kroje udeležnikov. Zato odredi, da oni, ki nastopijo v kroju, pridejo k sestanku v kroju, preglej kroje in odredi poplave, premembe ali izpopolnitve, kjer treba. Isto izvrši s telovadno obleko telovadcev in išči v tem svoje časti, da članstvo v vsakem oziru ob zletu nastopi brez napake.

Razen na kraj opozori tudi na druge potrebnosti, h katerim pripadajo brisaljška, milo, ščet, glavnik i. t. d. Vse te stvari naj si vsakdo zveže v sveženj ali vrečico, spravo opremi s svojim imenom in z imenom zveze in društva in jo dene v skupno vrečo (kovčeg i. t. d.) društva, katero je opremiti z imenom zveze in društva. To vrečo je spraviti v skupnem prenočišču na mestu, ki je odkazano društvu. Tako je ravnati tudi s telovadno obleko, na sveženj pa naj se prilepi tudi listek oblačilnice. (Glej odstavek „O oblačilnicah“.) Vrečice s telovadno obleko naj se spravijo v drugo skupno vrečo društva, ki naj se označi razen z imenom društva in Slovenske sokolske zveze tudi še z oddelkom in številko oblačilnice. Ta (druga) vreča se vzame že na kolodvoru v Pragi in odpelje neposredno v dotično oblačilnico.

Ti dve vreči naj se ne zamenjata.

Pri tem sestanku razloži dalje, da je vsem udeležnikom vsekakor potreba zletne legitimacije. Brez nje te ne pripuste niti v skupno prenočišče, niti na telovadišče, niti k izprevodu. Dalje opozori, da je zletna legiti-

macija vezana na to, da je udeležnik plačal društvene prispevke, na legitimaciji mora biti torej potrjeno plačilo prispevka za maj. Vsled tega je treba, da vsak udeležnik prinese s seboj tudi tako izpolnjeno društveno legitimacijo (event. pobotnico).

Pri tem sestanku naj se udeležnikom razloži, da gredo k reprezentančni slavnosti Sokolstva, da se morajo torej v vseh okolnostih na ulici, v stanovanju, v gostilnah in na telovadišču primerno vesti in da bodo pregreški proti tej določbi najstrože kaznovani.

Zlet je slavnost moči, srca in duha, ne trebuha in telesnih užtkov; ti pridejo najpозnejše na vrsto in naj se jim zadosti ob času in na način, ki ne ovira prve važnejše naloge zleta.

Kar najstrože se ukazuje, da tudi nočno življenje v mestu ne sme nikdar prestopiti mej dostojnosti in da se je izogniti vsemu, kar bi moglo omadeževati dobro sokolsko ime. Tekmovalci, spomnite se o pravem času na počitek; treba vam bo za vašo nalogo drugi dan čvrste moči, a te alkohol ne da!

Da se zajamči izvedba vseh teh določil, se je v tehničnem odseku Č. O. S. osnovala nadzorovalna komisija, ki ji je dana najširša oblast in ki se preveri, da se ni govorilo gluhim ušesom, ki dožene na licu mesta krivca, mu odvzame sokolske znake in ga prijavi v izključitev od nadaljnega nastopa pri zletu in v izključitev iz društva sploh.

Razloženo bodi nadalje udeležnikom, da gredo na slavnost desetisočev, da je tu vse kakor v kompliciranem stroju, kjer se, če ne fungira pravilno eno samo kolesce, ves stroj ustavlja, da je treba torej vedno o pravem času biti na kraju, ki je določen, da je neomejena poslušnost proti funkcijonarjem edino jamstvo dobremu uspehu zleta.

Za dolge razlage ne bo časa, ena beseda nadomestuj celo razlago in naj se obdrži v spominu, če treba.

Ta sestanek naj se porabi dalje tudi za vadbo **redovnih vaj** z vsemi udeležniki. Redovnim vajam pa naj se tudi poprej v družvitih posveti vsa pozornost in se jih je udeležiti tudi članstvu iz vrst podpornih članov. Saj so redovne vaje vaje, s katerimi se prezentiramo pred najširšo javnostjo, s katerimi delamo svoje vrste gibljive in koncentrirane. In

naj izroči zveznemu načelniku, ki si med vožnjo oskrbi zopet dva skupna seznama, od katerih obdrži enega zase, drugega pa izroči članu tehničnega odseka Č. O. S., ko ga bo zahteval.

Kodhoduna kolodvor pridi vsakdo o pravem času. Rogovni jemati s seboj. Zastavo vzame samo ljubljanski Sokol s seboj, vsi drugi naj jo pustijo doma.

Vsak udeležnik mora s seboj vzeti civilno obleko. V sokolski kroj se oblečemo

Kostel (cerkev) sv. Mikuláše.

v dušo naj peče vsakega vaditelja pojav „Sokola“, ki ne zna niti stati niti hoditi in je gledalcem le v posmeh.

S telovadci je pridno vaditi zlasti tudi zavoje v dvostopu in četverostopu in v širših oblikah. Skrbno naj se pazi na to, da bodo sledeče vrste točno na istem mestu zavijale kakor prednje, da zadnji del predelka ne odbočuje v nasprotno stran.

Načelnik naj si preskrbi tudi seznam družvitvenih članov po imenih v dvojnem prepisu z označbo, kdo je telovadec in kdo ne. En prepis

še v Pragi. Tja in nazaj se popeljemo v civilni obleki! Sokolski kroj spravite v kovček tako, da se ohrani v dobrem stanju.

Vstop v vlak se izvrši hitro in brez vpitja. Med vožnjo, če boste imeli veselje do petja, pojte pravilno in pesmi, ki so dostojne.

Če treba kje izstopiti, bodi vsakdo popolnoma oblečen. Izstopanje med vožnjo in na kolodvorih bodi vedno primerno najčistejšemu pojmu o Sokolu.

Kakor hitro se pripelje vlak na kolodvor v Pragi, izstopi vse članstvo kar najhitreje iz vlaka in se postavi takoj v dvored s hrbtom

k vlaku, iz katerega je izstopilo, nakar zvezni načelnik oglasi članu stanovanjskega odseka, ki ga najde pri tabli z napisom „odbor ubytovanci“ na peronu, število onih udeležnikov moških in ženskih, ki reflektirajo na skupno stanovanje in na zasebno stanovanje. Po tem se članstvo tudi razdeli in razvede. Vse to se naj izvrši hitro in tiho. Čas, v katerem je dovoljeno biti na kolodvoru, je skromno in točno odmerjen.

O oblačilnicah.

Oblačilnice za telovadce so nameščene pod tribunami, s katerimi je telovadišče obdano s teh strani: severne, zahodne in južne. Oblačilnice na severni in zahodni strani so določene za telovadce, na južni strani pa za telovadke. Posamezni predelki oblačilnic so označeni počenši pri slavnostni cesti na severnem zbirališču in postopno odtod dalje po zahodnem zbirališču na južno z velikimi črkami *A—M*, pritrjenimi vedno nad sredo dotičnega predelka. Tako pripadajo severnemu zbirališču 4 predelki *A—D*, zahodnemu istotako 4 *E—H*, južnemu pa ostanek *J—M*.

Posamezne tako označene oblačilnice so razdeljene na oddelke, ki so v vsakem predelku oblačilnice označeni posebej z velikimi arabskimi številkami, pritrjenimi nad vhodom v dotični oddelek.

Teh oddelkov je v oblačilnici *A* 30, od 1—30; *B* 34, od 1—34; *C* in *D* po 8 od 1—8; *E* 48, od 1—48; *F* 14, 1 14; *G* 48, od 1—48; *H* 7, od 1—7; *I* 4, od 1—4; *K* 8, od 1—8; *L* 28, od 1—28 in *M* 42, od 1—42.

Vsak oddelek je opremljen z dvema klopema, ki sta razdeljeni na posamezne prostore po 60 cm. Prostori v vsakem oddelku so označeni posebej z malimi arabskimi številkami, pritrjenimi nad prostorom, določenim za telovadca. Vsaka številka znači prostor za enega telovadca. Za njegovo obleko sta določena dva žebnja ob straneh napominane številke.

Slovenecem je odkazana oblačilnica na zahodnem zbirališču (na strani glavne tribune), in sicer v predelku *G* v oddelku 28, 29 in 30.

Zgoraj omenjeni označitvi oblačilnic, oddelkov in prostorov je primerna tudi označitev na oblačilničnem listku. Listek z označbo: „šatna (oblačilnica) *G*, oddil (oddelek) 28, mesto (mesto, prostor) 10 znači na primer, da najde telovadec svoj prostor v oddelku 28 oblačilnice *G* na zahodnem zbirališču pod številko 10.

Z dotičnimi številkami označi oblačilnične listke tehnični odsek Č. O. S. po priglasu društev. Ime telovadca, društva in župe (zveze) napiše na listek dotični društveni načelnik. Listki se izdajo dvojni za vsakega telovadca. Eden točno izpolnjen listek si prilepi telovadec v čepico, drugi se prilepi na sveženj, ki je v njem telovadna obleka. Če bi za kakega telovadca ne bilo prostora v oblačilnici (kar bi povzročila nepravilna priglasitev), odkaže društveni načelnik 2 telovadcem en prostor in izgotovi prepis dotičnega listka, s katerim ravna telovadec tako kakor s prvotnim. Prvo mesto v vsakem oddelku naj se prideli vplivnemu vaditelju.

Ostalim bratom naj se listki razdele kolikor mogoče po njih velikosti.

Po teh navodilih se ravnaj vsakdo kar najnatančneje. Nikomur ni dovoljeno zavzeti drugega ali več prostorov, kakor mu je bilo odkazano z oblačilničnim listkom. Vaditelji in načelniki jamčijo za to, da se ta pravila izvedejo.

Kako se je v oblačilnicah vesti.

Predno greš na zbirališče, oddaj dragocene predmete kakšnemu bratu netelovadcu svojega društva in obdrži pri sebi le toliko denarja, kolikor misliš, da boš potreboval za eventualne izdatke. Ta denar je najbolje zavezati v žepni robec. Poskrbljeno bo sicer v oblačilnicah za skrbno nadzorstvo, za kake izgube pa nihče ne jamči.

Na zbirališče pridi vsak telovadec točno ob določenem času. —

V oblačilnice in na zbirališče sploh nima razen telovadcev nihče pristopa. Kot vstopnica služi oblačilnični listek, prilepljen v čepico, s katerim se naj vsakdo, kdor vstopi na zbirališče, izkaže stražnemu organu pri vhodu. Vsakdo si poišči v oblačilnici svoj oddelek in opravivši potrebe, ki bi ga morda sicer pozneje silile zapustiti oblačilnico, zavzemi svoj prostor v oblačilnici.

Društveni vodja, ki bodi vedno prvi na mestu, odpre sveženj, obsegajoč telovadne obleke dotičnega društva, in da članstvu telovadno obleko.

Članstvo obesi slečeno izletno obleko na žeblje, čevlje pa postavi pod klop in se skrbno obleci v telovadno obleko. Nato čakaj v oblačilnici, dokler se ne da znamenje k nastopu.

Nepotrebno tekanje iz oblačilnic, zlasti v nezadostni obleki zabranjuje že spodobnost, ker se s tribun vidi na zbirališču.

Pušiti v oblačilnicah in sploh blizu lesenih stavb je policijsko prepovedano.

V oblačilnicah naj se ne vpije, temveč govori naj se, če je sploh treba, tiho. Oblačilnice so pod tribunami, kamor se glasnejši govor gotovo sliši. In po govoru se sodi govorci, zato pozor na predmet pogovora! Polzka in nedostojna beseda ali celo dejanje ne imej tu mesta.

O uvrščanju članstva. Nastop k prostim vajam.

K izkušnji in popoldanskim javnim vajam je priti članstvu ob vsakem vremenu, in sicer k izkušnji ob 8. uri dop., k vajam pa ob 2. popoldne.

Članstvu je dolžnost, udeležiti se oba dni skupnih vaj, ter so načelniki dolžni, da brez važnega vzroka nikogar ne oprostite te dolžnosti

Staro židovsko pokopališče.

Z zbirališča ne bo pred dokončano skušnjo nihče brez dovoljenja vodnika zbirališča izpuščen. Zategadelj je vsak prepir s stražo zbirališča nepotreben in nedostojen, vršila bo le svojo dolžnost.

Na tribune, določene za ženske odseke in telovadce, ni dovoljen vstop prej, nego se izvrše skupne vaje.

Strogo je prepovedano plezati na strehe oblačilnic ali gostilen iz estetičnih razlogov kakor tudi radi varnosti gledalcev in telovadcev samih.

Načelniki si morajo prvi telovadni dan oskrbeti seznam prisotnih telovadcev in ga oddati vodniku zbirališča.

Signal za uvrščanje se bo zatrobil na glavni tribuni in bo obstajal iz začetka sokolske pohodnice s tremi enakomernimi zvoki. Ta signal se da ob izkušnji ob 9. uri dop., k popoldanskim vajam pa ob 3. uri pop. Na to povelje pohiti članstvo v oblačilnice, posede svoje prostore in utihne. Vodniki žup odštejejo v svojih oddelkih pri najnižji številki pričlenši članstvo po 14, in sicer na zahodnem zbira-

lišču v smeri od južnega zbirališča k severnemu, na severnem zbirališču pa od glavne ceste k zahodnemu zbirališču. Odšteti štirinajstero stopov vstane takoj, gre iz oblačilnice in se postavi v eni vrsti na zbirališču tako, da je med krilom ob oblačilnici in le-to 2 koraka prostora. Če ostane na koncu župe (slovenske zveze) manjša tvorba nego štirinajstero stopov, se tudi postavi v vrsto, kakor bi bila popolna. Štirinajstero stopi stoje tako tesno za seboj, da ta štirinajstero stopni predelek župni (zvezni) ne sme biti daljši nego oddelki oblačilnic, odkazanih župi (slovenski zvezi). Smer čela je na zahodnem zbirališču k južnemu zbirališču, na severnem pa h glavni cesti.

Tako se sestavita dva mogočna štirinajstero stopna predelka, eden na zahodnem, drugi na severnem zbirališču, katera naprej dopolnijo eventualni manjši ostanki žup na polne štirinajstero stopne. Vrste so pri tem uravnane in zastopi kriti.

V tako storjenem predelku odšteje vodnik vsakega zbirališča štirinajstero stopov in počaka poročila vodnika drugega zbirališča, koliko ima ta štirinajstero stopov. Po tem se izravna razloček, če kak nastane, na zbirališčih s tem, da se z zbirališča, izkazujočega več članstva, prevede toliko štirinajstero stopov, dokler ni razloček izravnani. Potem razdeli vodnik vsakega zbirališča svoj predelek na 4 enake dele, pri čemer šteje posamezne štirinajstero stopne glasno, da ga je slišati, in spremlja svoje štetje z migljajem roke proti dotičnemu štirinajstero stopu. Bržko je odšteli prvi predelek, ga glasno označi kot „prvi oddelek“. Tako odšteje še nadaljnje tri oddelke do konca predelka.

Nato veli: „2. a 4. oddil v pravo (l.) v bok!“ („2. a 4. oddelek v desno (l.) v bok!“), „pochodem pochod!“ („stopoma stopaj!“), in ko so se tako označeni predelki premaknili za svojo širino v označeno stran: „v řady srazit v l. (pr.) čelem!“ („v rede v l. (d.) s čelom stoj!“). Nato veli zopet: „2. a 4. oddil pochodem pochod!“ („2. in 4. oddelek stopama stopaj!“) in jima da stopati do enake višine drugemu s prvim in četrtemu s tretjim, kjer ju s poveljem ustavi in uredi po oddelkih, ki so ostali na mestu. Tako se sestavijo na obeh zbirališčih po dva 28 stopna predelka, ki bodo označeni z belordečimi praporci, katere bodo nosili na zahodnem zbirališču levi krajnik, na severnem pa desni krajnik prvih 28 stopov. Predelek na

čelu bodi označen kot prvi, zadnji pa kot drugi.

Vodnik zbirališča ukaže zadnjemu predelku korakati do prednjega predelka in oskrbi enotno kritje in uravnava v obeh predelkih. Nato označi desno in levo polovico 28 stopa in desno in levo polovico vsakega 14 stopnega predelka in se s primernim poveljem prepriča o tem, če so si telovadci zapomnili razdelitev. Nato pelje predelke okoli ograjne stene na cesto, ki vodi z zbirališča na telovadišče, in ustavi čelo prvega predelka tesno za zastorom, delečim zbirališče od telovadišča. Drugi predelek se ustavi ob ograjni steni pri cesti, na kateri že stoji prvi predelek. Tu se iznova popravi kritje in uravnava.

Signal za otvoritev zbirališča se bo dal z glavne tribune s trobko. Zastora se odgrneta in članstvo s svojim vodnikom na čelu čaka nadaljnje povelja k vstopu. Nov signal s trobko znači napoved „pozor“. Vodnik prostih vaj dvigne z desnico prapor, vodniki zbirališč dajo takoj napoved „pochodem“ („stopoma!“) in potem povelje „pochod!“ („stopaj!“), bržko vodnik prostih vaj skloni prapor. Ker sta vhoda z zbirališč na telovadišče nekoliko ozka, je treba, da članstvo, ki vstopa, stisne ramo za ramo, da se tvorba nekoliko zoži. Bržko pa izide izmed vrat, zavzame običajno pohodno tvorbo, da je torej med telovadci, korakajočimi poleg sebe, prostora za široko dlani. Zaradi ozkih vhodov treba tudi korak pri vstopu in po vstopu nekoliko skrajšati, da se morejo vrste uravnati in kritje popraviti in da se razstop ne poveča preveč. Korak naj se tu takoj uravna po godbi.

Vsakdo obrni po vstopu svojo pozornost izključno kritju in uravnavi, le tako se zagotovi to, radi česar vstopa na telovadišče, namreč brezhiben vtisk! Korakajoče vrste naj bodo slične zidu polne sile, odpora in vzleta, ne hiralnici, peljani na izprehod! Nog ne vlačite po tleh, da se ne dvigne prah! Tribuna in ostalo gledalstvo ne budi radovednosti vstopajočih, ampak bodi jim v izpodbudo k večji pozornosti in točnosti. Predelki 28 stopni gredo v srednji smeri telovadišča, uravnavajoč se z desnim in levim krajnikom točno na palice v širini predelka 28 stopnega v središču telovadišča, dokler niso prvi s svojo vrsto pri njih; tu korakajo vrste, ki so na čelu, v pohodu na mestu, ostali se primaknejo, tesno k prednjim vrstam kriti in uravnani. Tu se na

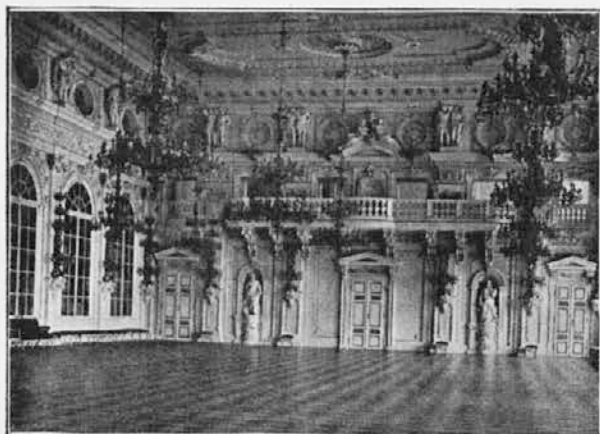
povelje vodnika prostih vaj s trobko razdelita oba predelka vsak v dva 14 stopna, ki z zavojem ven (desni 14 stop v desno, levi v levo) zasmerita k dolgim stranem telovadišča. Ker tudi iz nasproti korakajočega predelka zavijejo 14 stopi, se z zavojem stvori tako nov 28 stop na navpični smeri telovadišča, ki koraka v tej smeri do palic, postavljenih ob obodu v širini 28 stopnega predelka. S tem se naredi na telovadišču križ, katerega rameni ustrezata srednji in navpični smeri telovadišča. Oba krajnika predelka se ravnata točno nanju (desni na desno, levi na levo). Tu se vede članstvo kakor pred prvim zavojem. Na novo povelje vodnika prostih vaj se razdelita oba 28 stopa na 14 stope, ki na ven po podolžnih straneh telovadišča zavijejo in zasmere z notranjim

tako da sedaj smeri k tej četvero 28 stopnih predelkov.

Ako bi bilo mnogo članstva, tako da bi brez popolnega stika prve polovice vsakega predelka druga polovica ne došla do zavoja, preide prva polovica polagoma v ta stik in se vda zato, stikajoč se naprej, vsakemu pritisku zadnje polovice.

Bržko je četvero predelkov, tako sestavljenih, dospelo h gornjemu obodu telovadišča, zavijejo 14 stopi v protihodu ven (desni v d., levi v l.) okoli palic, označujočih mesto zavoja tako da koraka k doljnemu obodu 8 štiri-najsterostopov.

Pri doljnem obodu se na podoben način, kakor so se pri gornjem obodu delili 28 stopi

Španska dvorana v kraljevem gradu.

krajnikom 14 stopa k palicam, postavljenim ob koncih telovadišča. O signalu za zavoj velja isto, kar je bilo rečeno za prejšnje zavoje. Tu zavije iznova k srednji smeri, notranji krajniki smere k palici, tukaj postavljeni, okoli katere se iznova zavije v srednjo smer. Tako se opiše okoli celega telovadišča živ četverokotnik. Tu se spoji s 14 stopom, z nasprotne strani prihajajočim, v 28 stop, v katerem se je izvedel vstop na telovadišče, in koraka iznova v srednji smeri k sredi telovadišča.

Kakor hitro dospejo tako spojeni predelki proti sebi na obeh polovicah telovadišča tako daleč, da so čela obeh polovic, označena s praporci, pri palicah, postavljenih v srednji smeri, počakajo novega signala s trobko, nakar z obema svojima polovicama zavijejo h glavni tribuni,

v 14 stope, delijo 14 stopi v 7 stope, katerih sedaj 16 s svojim srednjim telovadcem na znamenju, tvorečem podlago za prihodnji razstop, smeri h gornjemu obodu telovadišča.

Med tem končnim pohodom zvečajo posamezni sedmerostopi med seboj razstop na 185 cm tako, da stoje, ko se prvi sedmerostop ustavi na svojem znamenju, tudi ostali na svojih znamenjih. Ustaviti se je brez povelja. Povelje je dotično znamenje samo. Znamenj ne iščite s povešeno glavo in korak zategadelj ne bodi nesmel in negotov.

Vsak srednjik stoj natančno na svojem znamenju, tako da je sredi znamenja med stopali nog, sklenjenih v spetno stojo. S tem edino se doseže kritje in neogibno potrebna uravnava.

Vodniki 7 stopnih predelkov obtečejo hitro predelke in popravijo, kar treba.

Oči vseh se vpro sedaj na vodnika prostih vaj, nad sredo glavne tribune stoječega, in slede ter izvedejo njegove migljaje.

Prapor vodoravno nad glavo njegovo dvignjen, znači mir; proti telovadecem smereč: kritje; navpično nad glavo dvignjen: točno temeljno postavo.

Razstop sedmerostopov se izvrši na tri dobe.

Vodnik prostih vaj po signalu s trobko dvigne prapor nad glavo in mahne ž njim k levi in odtod k desni strani, kar je enako napovedi: „iz sredo razstop“, dvigne iznova prapor nad glavo, zatrobi in skloni nato prapor. Sklon prapora znači povelje: „ena“. Krajniki sedmerostopov, ki so stali med dvema znamenjema, odskočijo na najbližja znamenja.

Vodnik prostih vaj iznova dvigne prapor, zatrobi in skloni prapor drugič. To je enako povelju: „dve“. Krajniki sedmerostopov odskočijo v sredo med znamenjem, na katerem so po prvi dobi stali, in med najbližjim znamenjem. Podobno in istočasno se vedejo tudi najbližji njih sosedji v sedmerostopu, torej drugi in šesti; odskočijo torej v sredo med znamenjem, na katerem so stali, in med znamenjem, na katerem so v prvi dobi stali krajniki.

Povelje: „tri“ se izvede nalično. Na to povelje odskočijo vsi, izvzemši srednjega telovadca sedmerostopa, in to krajniki in sledeči (drugi in šesti) na najbližje znamenje, notranji pa (tretji in peti) na znamenje, na katerem so v prvi dobi stali drugi in šesti. Istočasno z zadnjim tem odskokom odroče vsi v hrbtnem položaju z odprtima dlanema. Vrste se krijejo in uravnajo. Povelje za priročenje se bo dalo s tem, da vodnik prostih vaj po signalu s trobko skloni dvignjeni prapor. Roke bliskovito hitro priroče s potleskom dlani na stegna, kjer ostanejo pritisnjene.

Na telovadišču zavlada nato popoln mir. Vsakdo stoji v točni napeti spetni stoji, čakajoč izvedbe prostih vaj.

Pred vsakim oddelkom prostih vaj se svira fanfara in izvedeta vaje štirikrat dva kazatelja, nameščena na strehah lož. Nato sledi iznova fanfara in izvede vse članstvo vaje osemkrat. Po osmi izvedbi vsake vaje sledi v četrti dobi 32. taktu prehod v odmor na ta način, da pride desna noga v zmerno predkoračno stoji v desno

ven, pri čemer se roki skrčita zaročno not. Teža telesa ostane pri tem na levi nogi (roki se zložita na križu).

Prehod v „pozor“ za naslednji oddelek se izvede na kratko povelje s trobko **po** izvedenem novem oddelku po kazateljih. V „pozor“ se preide s tem, da se desna noga prisune nazaj k levi in se roki spustita v priročenje. Vse se seveda izvrši na hip.

Kar se tiče prostih vaj, treba omeniti o četrtem in petem oddelku naslednje:

V četrtem oddelku je v tretji četrtini druge dobe treba narediti umik kolikor mogoče najdalje nazaj. Pri sledečem prehodu do klečne opore je treba pritegniti levo napeto nogo tako za seboj, da se s stopalom nahaja na prvotnem znamenju. Na tem mestu ostane leva noga vso ostalo vajo.

V petem oddelku je v prvi dobi treba narediti korak z levo nogo do polovice razdalje med prvotnim znamenjem in najbližjem spredaj, drugi korak z desno nogo pa na najbližje znamenje in tretji z levo zopet do polovice med tem in najbližjim znamenjem.

Po teh navodilih se je treba natančno ravnati, sicer se kritje pokvari.

Po izvršenem petem oddelku sledi sestop.

Vodnik prostih vaj zatrobi in mahne s praporom od svoje leve strani nad glavo, kjer ga ustavi v navpičnem položaju, nato mahne na podoben način tudi od svoje desne strani. To znači napoved: „k sredi sestop“. Po novem signalu s trobko dvigne vodnik prostih vaj prapor. Nato ga skloni, kar znači povelje: „zdaj!“ Telovadci se z odskoki v stran sestopijo k srednjiku v prvotno tvorbo, v kateri so se sedmerostopni predelki pred razstopom ustavili na telovadišču.

Za odhod se da enak signal. Sklon prapora znači tu povelje: „stopoma — stopaj!“ Vse vrste razen prve izstopijo in se sestopijo naprej do običajnega razstopa na predročenje. Na nov signal s trobko zavijejo sedmerostopi, ki so tvorili skupni širinajstero-stop, proti sebi, se spoje v širinajstero-stop, stopajoč tako do dolnjega oboda telovadišča, kjer zopet 14 stopi, ki so prvotno tvorili 28 stop, zavijejo proti sebi, se spoje v 28 stop in stopajo dalje v 4 predelkih 28 stopnih k srednji smeri telovadišča, kjer se za seboj uvrste z zavojem k izhodu telovadišča. Vse, kar je bilo rečeno o pohodu in vedenju pri vstopu, velja tudi za odhod.

Zlasti se pripominja župnim načelnikom in članstvu, da se po vstopu skozi vrata ne razide, temveč predelki se morajo privesti v celoti na zbirališče, odkoder so izšli, in tu šele se morejo raziti.

Opmniti je še tole; Odmor po posameznih oddelkih prostih vaj ni odmor v telovadnici, temveč ž njim se le napeta temeljna stoja zamenja s priležnejšo stojo. Ta stoja v odmoru je enako nepremična in tiha kakor temeljna stoja. Prehod v „odmor“ in iz odmora v „pozor“ se izvrši strumno in točno.

Če bi kdo (kar Bog ne daj!) onemogel padel, je naloga najbližjih njegovih sosedov na njegovi desni in levi, da ga vedeta ali neseta k najbližjemu obodu telovadišča. Ostale okolice ne sme tak primer niti najmanje motiti.

Župe se uvrste v obližju svojih stanovanj in odkorakajo odtod na zbirališče izpreveda tako, da so tu točno ob 3/4 na 9. uro.

Kje se zbira Slovenska sokolska zveza, se oznani po prihodu v Prago pred razhodom.

Red za izprevod je naslednji: 1. Sokolska konjenica. 2. Odbor Č. O. S. Američani. Neslovanski gostje. Slovanski gostje po abecednem redu (tu so torej tudi Slovenci). Izvenavstrijski Čehi. 3. 39. Češke sokolske župe.

Izprevod bo korakal v **četverstopih**. Slovensko Sokolstvo se za starostami slovenskih sokolskih društev uredi naslednje: Vse članstvo se uvrsti v zборе, katerih število se ravna po številu udeležnikov. V posamezne zборе se

Kostel (cerkev) na Karlové.

Pot naj se izbere med posameznimi zastopi tako, da le-teli izvedbe niso ovirane. Na obodu je bolnika izročiti skrbi zdravstvenega odseka. Pozornost ostalega članstva ostane obrnjena na proste vaje.

Telovadcem, ki po prostih vajah nimajo več opravila, je določen gornji obod severne tribune. Semkaj sme članstvo brez surk (seveda šele po skupnih vajah).

Na druge prostore sme članstvo z zbirališč samo v popolni sokolski ali civilni obleki.

Uvrščanje v izprevod.

Zbirališče za izprevod je v ulicah Gornjega Novega mesta in Kraljevih Vinogradov.

uvrste člani po velikosti brez razlike, h kateremu društvu pripadajo; paziti pa je po možnosti, da se člani enega društva ne uvrste v dva različna zbora. Vsak zbor obsega 4 čete, vsaka četa po 12 članov. Zadnji zbor ima eventualno ob nezadostnem številu samo 2 četi, če pa bi število ne zadoščalo niti za dve četi, se člani zadnjega zbora primerno porazdele med čete prejšnjih zborov. Vodnike posameznim zborom (zbornike) določi zvezni načelnik, zborniki pa pri svojem zboru določijo vodnike posameznim četam (četnike) in pa krajnike. Zbori korakajo za seboj z razstopom **treh** korakov, v tem presledku med njimi je zbornik. Četniki korakajo na desni strani svojih čet na enaki višini s prvim njih četverstopom.

Na zbirališče je priti ob vsakem vremenu. Ob lepem vremenu se surke obesijo čez levo ramo. Če bi deževalo ali se na dež pripravljalo, se vzemo s seboj pelerine, ki pa se oblečejo le ob hudem dežju.

Kroj vseh bodi brez hibe, in še pred odhodom na zbirališče preglej načelnik kroje temeljito in odredi poprave, kjer treba.

Čepica bodi okrašena z nekaterimi lipovimi peresci, ki se vtaknejo za čepico ob peresu.

Po poti skozi Prago na zbirališče in v izprevodu samem je prepovedano kaditi. Pred odhodom na zbirališče opravi vsakdo vse potrebe, ker na zbirališču izprevoda zabranjuje dostojnost javnega nastopa oddaljevanje iz vrst, noben načelnik ne dovoli izstopiti v podoben namen. Priporoča se vsakomur, da se pred izprevodom vzdrži pijače, ugodne posledice pozna potem sam na sebi.

Da se članstvu zmanjša trud, se je letos uvrščanje izprevoda skrajšalo za celo uro. Ta odredba pa zahteva največje točnosti članstva.

Vsak udeležnik v kroju je dolžan udeležiti se izprevoda ter se bo z vsakterim, ki se zasači izven izprevoda, ravnalo kot s prestopnikom reda.

Na zbirališče je župam (zvezi) korakati po najkrajšem potu. Tu jih bodo čakali reditelji, ki jih odvedejo na njih mesta, ali pa jih najdejo po tablicah, tu nameščenih.

V širših ulicah se bosta uvrščali vedno dve župi, kar se naj izvede tako, da ostane sreda ulice prosta za vozove. Uvršča se torej levi predelek ob levem, desni ob desnem hodniku.

Cestnih križišč ni dovoljeno zastaviti.

Župni (zvezni) načelnik si pripravi pismen izkaz o številu članstva in ga odda načelniku Č. O. S. ali njegovemu namestniku na zahtevo.

Znamenje k pohodu bo дано točno ob 10. uri dopoldne s strelom iz možnarja.

Med posameznimi župami je 6 korakov presledka. Župa (zveza) se krije na predelek pred njo idočim z desnimi svojimi krajniki in se uravnava tudi na to stran.

Ako bi se zgodilo, da kdo v izprevodu zboli tako, da ne bi mogel niti ob največjem samozatajevanju vztrajati v izprevodu, mu daj načelnik dotičnega društva dva člana v podporo, ki naj ga peljeta do najbližjih vrat; tretjega brata pa naj pozove, da na mestu počaka prihoda najbližjega zdravnika, ki pride z izprevodom po desni njegovi strani in ki ga je spoznati po belem pasu z rdečim križem, in ga odvede domov.

O pohodu v izprevodu velja isto, kar je bilo rečeno o pohodu na telovadišču. Pozdrave z ulic odzdravljajte na primeren način, toda tako, da se ne ruši red.

Izprevod bo korakal skozi „Palackého třídou“ na „Král. Vinohradech“, okoli „musea království Českého“ skozi sredo „Václavského náměstí“, skozi „Přikopy“, „Josefské náměstí“, „Eliščinou“ in „Dlouhou třídou“ na „Staroměstské náměstí“.

Tukaj se predelki uredi po navodilih vodnikov v četverostopnem predelku s čelom k mestni hiši počenši od severne strani trga k južni. Pred ustavitvijo izginejo vsi razstopi tako, da bo med vsemi četverostopi samo razstop na področje.

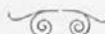
Praporščaki in reprezentančne čete (staroste) izstopijo in se zbero pred mestno hišo po navodilih rediteljstva.

Po končanih govorih zapoje Sokolstvo eno kitico pesmi „Kde domov můj“, ravnajoč se, kar se tiče takta, po godbi, ki bo obenem svirala. Vsakdo pazi nanjo, da se ne bo pesem večkrat za seboj slišala.

Nato gredo praporščaki in reprezentančne čete zopet k svojim oddelkom, nakar sledi odhod s trga. Najprej izstopijo župe, ki so prve prišle na trg, zavijejo na levo ob mestni hiši, kjer pozdravijo zbrano mestno zastopstvo in goste. Točnost korakanja in držanja telesa pri tem defiliranju kar največja!

Ostali se pridružijo tem po vrsti, kakor so prišli na trg.

S trga krenejo župe do „Celetné ulice“ in odtod na „Josefské náměstí“, kjer se razidejo, kamor se jim je določilo.

Prihodnja številka izide dne 25. avgusta.
